

מראי מקומות - יומא

יב:

ג. בגדים שנשתמשה בהן קדושה חמורה תשמש וכו' הקשה האבני נזר (יו"ד שע"ו כ"ג) על הט"ז (או"ח קנ"ד ז) שסובר שהדין מעלין בקודש ולא מורידין נאמר רק היכן שהדבר ראוי לקדושה העליונה, אבל במקום שאינו ראוי עוד, אפשר להוריד בקדושתו. שמדברי רבי מוכח שאפילו שהבגדים אינם ראויים עוד לשמש לקדושת כהן גדול מכל מקום אסורים לשמש לכהן הדיוט משום מעלין בקודש.

ה. לרבות את השחקין פירש רש"י, שאף השחקין כשרים לעבודה. ויש שפירשו שילבש דוקא שחקים, לפי שאין לעשות את עבודות היום בבגדים שעשה בהן תרומת הדשן, ורש"י דחה פירוש זה מפני שדין זה נאמר על הוצאת הדשן שהבגדים היו מתלכלכים אבל בתרומת הדשן שזה רק מלוא המחנה אין סיבה שלא יעבוד באותם בגדים כל היום. והרמב"ם (תמידין ומוספין פ"ב ה"י), כתב שבגדי כהונה שתורם בהן הדשן יהיו פחותין מן הבגדים שמשמש בהם בשאר עבודות, והביא לכך מקור מהפסוק 'ולבש בגדים אחרים', שמשמע שילבש בגדים שהם פחותים מהבגדים הרגילים.

ה. שלא ישתמש בהם יום הכיפורים אחר הרמב"ם (כלי המקדש, פ"ח ה"ה) פסק דין זה. וכתב המשנה למלך (שם ג'), שאפילו שבגדי הלבן חוץ מהאבנט שווים לבגדים של כל השנה, מכל מקום ביום הכיפורים צריך בגדים שמיוחדים ליום הצום, ואסור לעבוד בבגדים של כל השנה, והוכיח, שאם בבגדי יום הכיפורים אסור לעבוד לעולם, קל וחומר שלא ישתמש ביום הכיפורים בבגדים של כל השנה (ולכאורה כוונתו לדייק זאת מלשון הרמב"ם, שכתב 'בגדי לבן הם ארבעה כלים', ואפילו שרק האבנט שונה). והמנחת חינוך (צ"ט) הקשה על הקל וחומר, שהרי האיסור להשתמש בבגדי לבן הוא מגזירת הכתוב של 'והניחם שם' ולכהן הדיוט הם אסורים מדין מעלין בקודש, אבל מנין לאסור את הבגדים שהכהן עבד בהם כל השנה ביום הכיפורים.

א. כי אתא רב דימי אמר אבנטו של כהן הדיוט וכו' כתב רש"י שאין גורסים ביום הכפורים, שהרי בכהן הדיוט אין חילוק בין יום הכיפורים לשאר הימים. והריטב"א הביא את הגירסא בין ביום הכיפורים בין בשאר ימות השנה, והקשה שהרי כל עבודות יום הכיפורים נעשים על ידי הכהן גדול בלבד, ואם כן אין שייך לדון על האבנט של כהן הדיוט ביום הכיפורים.

ויש בזה ג' שיטות. א. שיטה הבעל המאור (א). שכהן הדיוט אינו עובד כלל ביום הכיפורים (וכתב שבקרוכות שכתוב שהיה ארבעה פייסות ביום הכיפורים טעות הוא בידם), ולדבריו צריך לפרש את הגירסא, כמו שהביא הריטב"א שיש שתירצו, שהיפוך בצינור הוא בדברים שאינם מעיקר עבודה. ב. שיטת המלחמת ה' שיש עבודות שכהן הדיוט עושה גם ביום הכיפורים, ומיישב את בעלי הקרוכות שהיו ארבע פייסות, ובפייס הראשון זכה הכהן בתרומת הדשן, הפייס השני היה לדישון מזבח הפנימי והמנורה, הפייס השלישי להכניס את המחנה עם הגחלים להקטרת הקטורת, והפייס הרביעי לענין מי מעלה את אברי יום אתמול שהורידו מעל גבי המזבח בזמן שסידרו את המערכה. ג. הריטב"א כתב שאמר לו מורו בשם רבינו הגדול רבו ז"ל, שמדאורייתא הדין שדוקא כהן גדול עובד הוא רק בעבודת היום ממש, אבל תמידין ועבודות של כל יום ויום כשרות אפילו בכהן הדיוט, אלא שמצוה בכהן גדול, ואת התמידין עצמם קבעו חכמים חובה שדוקא הכהן גדול יקריב, ולא התירו אלא דברים שאינם מעיקר עבודה, כגון מה שכתוב קרצו ומירק אחר שחיטה על ידו.

ב. לא נחלקו אלא באבנטו של כהן הדיוט בין בשאר ימות השנה בין ביום הכיפורים כתב הרש"ש שמכאן קשה על הבעל המאור שהובא לעיל, שסובר שביום הכיפורים לא היה הכהן הדיוט עובד כלל, וצריך עיון.